

ΒΙΒΛΙΟΦΟΒΙΑ

I

ΕΧΩ δύο φίλους τὸν Σάρον καὶ τὸν Μάρων, μὲ τοὺς ὁποίους συχνὰ συναναστρέφομαι. Μολονότι καὶ οἱ δύο πάσχουν τὴν νόσον τῆς βιβλιοφοβίας καὶ δὲν τοὺς εἶδα ποτὲ ἄλλοτε ἢ ν' ἀναγινώσκουν ἀλλ' οὐδὲ νὰ κρατοῦν ἀνά χεῖρας βιβλίον, ἐν τούτοις ἡ συναναστροφή των εἶνε εὐχάριστος

τὴν πνευματικὴν των τροφήν λαμβάνουν ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα μόνην καὶ δι' αὐτῆς συγκαίνωνον μὲ τὰς πολιτικάς, κοινωνικάς καὶ πνευματικάς τοῦ πᾶσι κόσμου κινήσεις.

Ἡ ἐφημερίς πράγματι ὁμοιάζει τὴν ἀκτοπλοῖαν καὶ οἱ καθημερινοὶ αὐτῆς ἀναγνῶσται τοὺς ἀκτοπλοῦντας. Ὅπως αὐτοί, οὕτω καὶ ἐκεῖνοι, δὲν ἀπομακρύνονται ποτὲ ἀπὸ τὴν ξηρὰν — δηλαδή ἀπὸ τὴν πεζότητά καὶ τὴν πρακτικότητά· εὐκόλως ρίπτουν καὶ ἀνασύρουν τὴν ἄγκυραν, ἀράζουσι εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα λιμένα ἢ ὄρμον, εὐκολώτερον φορτώνουσι καὶ ξεφορτώνουσι, ἐκτελοῦσι ταχέως τὴν γραμμὴν των καὶ διαρκῶς κινούμενοι εἰς περιωρισμένον γῦρον φαίνονται ὡσάν νὰ κινῶνται, νὰ βλέπουν καὶ ν' ἀκούουν περισσότερον παρά οἱ πελαγοδρομοῦντες. Καὶ πελαγοδρομοῦντες εἶνε οἱ τῶν σοβαρῶν βιβλίων καὶ τῆς μελέτης ἐρασταί, ποῦ συχνότατα εἰς τὰς συναναστροφάς των πελαγώνουσι καὶ κατορθώνουσι νὰ φαίνωνται ὀλιγώτερον εὐχάριστοι ἀπὸ τοὺς ἀκτοπλοῦντας.

II

Ὁ Σάρος ἀπὸ τὴν δευτέραν τάξιν τοῦ Γυμνασίου ἐπήδησεν εὐτόλμως εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἔγεινε μικροῦπᾶλληλος εἰς ἐμπορικὸν κατάστημα τοῦ Γαλατᾶ. Ἐξυπνος ὅμως καὶ προσεκτικὸς εἰς τὰ πᾶσι τοῦ συμβαίνοντα, ἀντελήφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ μάθῃ γαλλικὰ καὶ τὰ ἔμαθε μᾶλλον διὰ τῆς πρακτικῆς παρά διὰ τῆς γραμματικῆς. Ὅσον ἦτο οἰκονόμος ἢ μᾶλλον γλίσχρος εἰς τὰ ἔξοδα, τόσον ἦτο ὀμιλητικὸς καὶ σπάταλος εἰς τοὺς λόγους. Διέπρεπε διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν παρρησίαν εἰς τὰς σχέσεις του πρὸς πάντας καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς προΐσταμένους του. Ἀκόνιζε τὴν γλῶσσαν του μὲ τὰ

πρόχειρα δάνεια σκέψεων και παρατηρήσεων που μόλις ήκουε παρά των άλλων, τὰ ιδιοποιεί, ἀφωμοίωνε και συνεδύαζε με τὰς ιδικάς του ιδέας. Οὕτω πλουτίζων τὰς γνώσεις του κατώρθωνε νὰ φαίνεται ἐνήμερος εἰς πολλά και νὰ συζητῆ περί πάντων με αὐτοπεποίθησιν, που θὰ τὴν ἐξήλευον και αὐτοὶ οἱ εἰδικοί τοῦ συζητουμένου θέματος. Ἡγάπα τὸ θέατρον και δὲν ἤθελε νὰ λείπη ἀπὸ τοὺς φιλανθρωπικοὺς χοροὺς ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ πληρῶνῃ εἰσιτήριον και διὰ τὰ δύο· και τὸ κατώρθωνε σοφισζόμενος διαφόρους μεθόδους διὰ νὰ προμηθεύεται εἰσιτήρια δωρεάν. Ἐκ τοῦ θεάτρου ἰδίως ἤρπαζε και μετ' ἐκπληκτικῆς εὐχερείας ἔκαμνεν ἰδικὰς του—ιδέας, εὐφυολογίας, φράσεις ἐτοιμοὺς, και πολλάκις στάσεις, χειρονομίας, και τόνον ἐκφράσεως τοιοῦτον, ὥστε ὁ Σάρος μετὰ πᾶσαν ἀκρόασιν δράματος ὑφίστατο μεταμορφώσεις Πρωτέως και εἰς τὰς ιδέας και εἰς τὸν τόνον τῆς ἑμιλίας του. Ἡ γλισχρότης του ἐξηφανίζετο, μόνον ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πληρῶσῃ τὸν ράπτῃν του και τὸν ὑποδηματοποιόν. Ἦθελε νὰ ἦνε κομψὸς τὴν περιβολήν, ἄμεμπτος τὴν καθαριότητα, και ὀπαδὸς τοῦ συρμοῦ εἰς τὸ σχῆμα και τὸ χρῶμα τοῦ πύλου, τῶν λαιμοδετῶν και τῶν ρινομάκτρων. Τὰ ἤθελεν ὄλα κομψὰ και καινούργη διὰ νὰ πρωτεύῃ μεταξὺ τῶν ὁμοίων του και ν' ἀνέρχεται εὐπρεπῶς εἰς κύκλους ἀνωτέρους τῆς τάξεώς του, τοὺς ὁποίους ἄλλως τε διαρκῶς ἐπεδίωκε. Τὴν δαπάνην ὅμως αὐτὴν ὑφίστατο εἰς βάρος τοῦ στομάχου του και εὐχαρίστως ἔμενε πολλάκις πεινασμένος διὰ νὰ χορταίῃ τὴν φιλοδοξίαν του. Ἄλλως τε ἔξοδον βαρὺ λογίζεται ὅ,τι δὲν συνείθισε κανεὶς νὰ κάμῃ, ἐνῶ τὸ συνειθισμένον, και βαρύτερον ἂν ἦνε, φαίνεται ἐλαφρόν. Εἰς τὴν γλισχρότητά του βεβαίως ὀφείλει ὁ Σάρος δύο συνηθείας του, μίαν καλήν: τοῦ μὴ καπνίζειν· και μίαν κακήν: τοῦ μὴ ἀγοράζειν βιβλία. Ἡ ἀκαταμάχητος κλίσις του εἰς τὸ νὰ καλοενδύεται τὸν ἐμπόδιε νὰ σκεφθῆ, ὅτι με τὸ βιβλίον ἀσφαλέςτερον και οἰκονομικώτερον εἰσέρχεται κανεὶς εἰς κύκλον γνωριμιῶν ἀνωτέρων. Ὁ Σάρος μεταξὺ ἐνὸς λαιμοδέτου και ἐνὸς βιβλίου δὲν ἐδίστασε ποτέ· ὁ λαιμοδέτης ἦτο πρᾶγμα χρήσιμον διὰ τὴν κοινωνικὴν του προαγωγὴν· τὸ βιβλίον ἄχρηστον, ἄρα περιφρονητέον. Διὸ οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς βιβλιοπωλεῖον· οὐδέποτε ἠγόρασε βιβλίον, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἔμαθε τὰ γαλλικά του· οὐδέποτε ἔγεινε συνδρομητῆς εἰς περιοδικόν· και ὅταν βραδύτερον πλουτίσας ἐκόσμη: τὴν οἰκίαν του με ἐπιπλα βαρύτεμα, οὐδέποτε ἐσκέφθη νὰ προσθήσῃ εἰς τὸ γραφεῖον του, ὡς κοσμητικόν τουλάχιστον ἐπιπλον, μίαν βιβλιοθήκην χωρὶς βιβλία, δεικνύουσαν ὅμως ὅτι εἶνε γεμάτη ἀπὸ ὁμοιώματα χρυσοδεμένων βιβλίων, ὡς πράττουσιν οἱ ἀπατῶντες τὰ ὄρνεα με ἀνδρείκελα τοποθετημένα ἐν τῇ μέσῳ τῶν ἀγρῶν ὡς φόβητρα.

Ἄπαξ μόνον, λόγου γενομένου περί τῆς Παππίσεως Ἰωάννας τοῦ Ροῦδου μεταξὺ φίλων ὑπερεκθειάζόντων τὴν χάριν και τὴν κελάρυζουσαν ὡσεὶ ἐκ πηγῆς ὄροσερᾶς εὐφυῖαν τοῦ συγγραφέως, ζητήσας ὁ Σάρος ἐδανέσθη παρ' ἐμοῦ τὸ βιβλίον. Ἄλλὰ ἐναντίον τοῦ κανόνος, ἐξαίρεσις ὦν και αὐτὸς τοῦ κανόνος, μοῦ τὸ ἐπέστρεψε ταχέως

καὶ ἀβλαβὲς εἰπὼν μοι, ὅτι δὲν τοῦ ἤρесе. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἔκα-
 μεν ἀπόπειραν νὰ ἀναγνώσῃ μίαν τουλάχιστον σελίδα καὶ δὲν τὸ
 κατώρθωσε. Εἶχεν ἀπομάθει ἐντελῶς τὴν ἕξιν τῆς ἀναγνώσεως βι-
 βλίου. Ἀδύνατον τοῦ ἦτο νὰ παρακολουθῇ τὴν σειρὰν τῶν ἐννοιῶν
 καὶ ἐνὸς ἀπλοῦ διηγήματος. Εὐχαρίστως ἤκουε οἰονδήποτε διηγού-
 μενον ἢ ἀναλύοντα ἐν διήγημα· ἀλλ' αὐτὸς νὰ τὸ ἀναγνώσῃ ἢ
 ν' ἀκούῃ ἄλλον ἀναγινώσκοντα, ἀδύνατον.

Ἔπρεπε τὸ βλέμμα του νὰ ἀντικρῦζῃ βλέμμα καὶ εἰς τὴν φωνήν
 του ν' ἀποκρίνεται φωνή, διὰ νὰ τεθοῦν εἰς κίνησιν αἱ σκέψεις του
 καὶ εἰς κυκλοφορίαν αἱ ἰδέαι του. Ἄμα προσήλωνε τὸ βλέμμα ἐπὶ
 τῶν γραμμῶν, ὁ νοῦς του ἔσταμάτα, καὶ φυσικὰ τότε πᾶν βιβλίον
 καὶ τὸ ἐλκυστικώτερον ἦτο ἀνόητον, ἀφ' οὗ δι' αὐτὸν ἦτο κωφάλαλον.

Ὡν ἐπιχειρηματίας καὶ τείνων διαρκῶς πρὸς ἀνωτέρους κύκλους
 ἐγκατέλειψεν ἐνωρὶς τὴν θέσιν ὑπαλλήλου, ἔγεινε μικρέμπορος,
 ἔπειτα ἔμπορος, καὶ τέλος μεγαλέμπορος. Ὁ πλοῦτος ὁμως ἠῤῥεξε
 συγχρόνως μὲ τὴν φιλαργυρίαν καὶ τὴν σκληρότητα τῆς καρδίας
 του. Πᾶσαν αἴτησιν συνδρομῶν, ἐλέους καὶ φιλανθρωπίας, ἐξηκο-
 λούθει ἀπορρίπτων ἀποτομώτερον καὶ πᾶσαν πρᾶξιν τοῦ βίου του
 ἐνήργει ὡς πρᾶξιν ἐμπορικὴν, δηλαδὴ κερδοσκοπικῶς, διὸ καὶ ὁ
 γάμος του ἦτο μία καλὴ κερδοσκοπία. Πρὶν παρέλθουν δέκα πέντε
 ἔτη παρέλαβε, ὡς τῆς εἰρωνος τύχης, τὸν πρῶτον προἰστάμενόν του,
 γέροντα ἤδη καὶ πτωχόν, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ὡς ὑπάλληλον μὲ
 μισθὸν μικρότερον τοῦ ἰδικοῦ του, ὅτε ὁ ἴδιος ἦτο ὑπάλληλος ἐκεῖνου.

Ὁ Σάρος δαπανήσας ὀπωσσοῦν γενναίως διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ σπου-
 δὴν τοῦ υἱοῦ του, τὸν προσέλαβεν ὑπερηφάνως εἰς τὸ ἐμπορικόν του
 κατὰστημα, βέβαιος ὅτι θὰ συνεχίσῃ τὰς ἀρετὰς του καὶ τὸ ἔργον του.

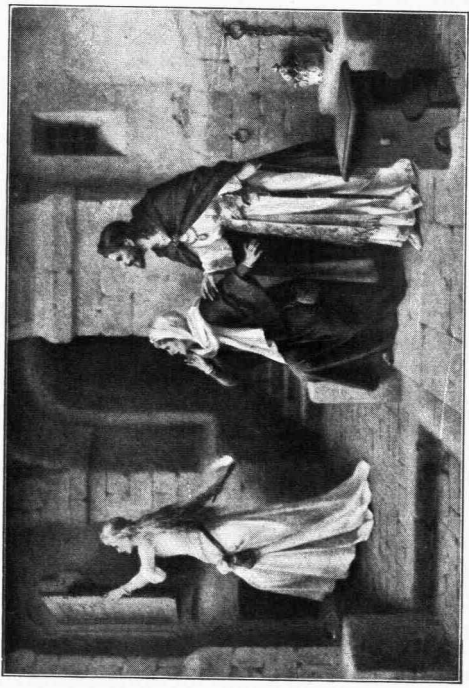
Ἀλλὰ μετ' ἀπορίας καὶ ἀδημονίας ἔδλεπεν ὅτι ὁ υἱὸς του εἶχεν
 ἀποστροφὴν ἀκατανίκητον εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ καταστήματος, ὅτι
 καθ' ἑκάστην ἡμέραν βιβλία καὶ νυκθημερὸν κατεγίνετο εἰς ἀνά-
 γνωσιν. Δι' αὐτὸν ἀγορά, κοινωνία, κόσμος, ἦτο ἡ βιβλιοθήκη του.

Ἡ μεγάλη βιβλιοφοβία τοῦ πατρὸς ἔκαμε τὸν υἱὸν βιβλιοφάγον.
 Οἱ νόμοι τῆς κληρονομικότητος παρουσιάζουν συχνὰ τὸ φαινόμε-
 νον τῆς μεταπτώσεως ἀπὸ τῆς μιᾶς ὑπερβολῆς εἰς ἄλλην ἀντίθετον,
 καὶ πολλάκις παρατηρήθη ἡ ἔκτακτος νοσημοσύνη καὶ εὐφυα ἐνὸς
 ἀδελφοῦ νὰ γεννᾶται πρὸς ζημίαν τῆς νοσημοσύνης τῶν ἄλλων ἀδελ-
 φῶν. ὡσὰν ἡ φύσις, ἡ θέλουσα παντοῦ τὴν ἰσορροπίαν, νὰ ζητῇ διὰ
 τοῦ τρόπου τούτου νὰ φέρῃ τὰ πράγματα εἰς ἐξίσωσιν.

Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Σάρου, νεώτατος ἔτι δι' ἔλλειψιν τελείαν πρακτι-
 κότητος καὶ δι' ὑπερτροφίαν ἰδεολογίας ἀπώλεσε τὴν ἰσορροπίαν
 τῶν νοητικῶν του δυνάμεων καὶ ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του εἰς
 τὸ φρενοκομεῖον. Οὕτω κατόπιν μεγάλῃς ξηρασίας ἔπεται πολυομ-
 θρία μὲ τὰς καταστρεπτικὰς τῆς πλημμύρας. Ὡ χουσῆ μετροίτης!

III

Ὁ Μάρος ἐτελείωσε ὄχι μόνον τὸ Γυμνάσιον ἀλλὰ καὶ τὸ Πανε-
 πιστήμιον. Ἐπῆγε μάλιστα δι' ἐν ἡ δύο ἔτη καὶ εἰς τοὺς Παρισίους,

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ. — [Έργον τοῦ L. Crosio]

ἀκολουθῶν τὸ ρεῦμα, τὸ ὁποῖον εἶχον ἀρχίσει ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κικέρωνος οἱ σπουδασταὶ τῆς Ρώμης, οἱ θεωροῦντες ἀπαραίτητον τὴν εἰς Ἀθήνας ἀποδημίαν πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν των καὶ χάριν ἀττικῆς στιλβώσεως τῶν τρόπων τοῦ φέρεσθαι. Οὕτω καὶ σήμερον οὐδεὶς ἐπιστήμων Ἑλλην θεωρεῖται ἐπιστήμων, ἂν δὲν ζῆσῃ ὀλίγον καὶ εἰς τοὺς Παρισίους, τὰς νέας Ἀθήνας τῆς Εὐρώπης, καὶ δὲν ἀκούσῃ μερικὸς καθηγητὰς εἰς τὴν Σχολὴν καὶ τοὺς διασημοτέρους ἠθοποιοὺς εἰς τὰ θέατρα.

Ἦτο λοιπὸν ὁ Μάρκος κατ' ἀνάγκην συγχρωτισμένος μὲ τὰ βιβλία καὶ ἕνεκα τῆς τότε κρατούσης συνηθείας τῆς μαθητεομένης νεολαίας εἶχε παρακολουθήσει ἐν μέρει τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν. Τὰ ὀνόματα τῶν Σούτσων, Ραγκαβῆ, Ὀρφανίδου, Βαλαωρίτου, Σολωμοῦ καὶ τῶν νεωτέρων Παράσχου, Παπαρρηγοπούλου, Ροῦδου, Βασιλειάδου, Βικέλα, Δροσίνη, Παλαμᾶ κλπ. δὲν τοῦ ἦσαν ἄγνωστα.

Ἄλλ' ἄφ' ὅτου βιοποριστικῶς ἐξήσκει τὴν ἐπιστήμην του ἐκύτταζε τὴν πελατεῖαν καὶ ἐπειδὴ μὲ τὰς κεκτημένας γνώσεις του, ὅπως μὲ τὴν κεκτημένην ταχύτητα, ἔτρεχεν ἢ πελατεία πρὸς αὐτόν, ἐθεώρησε περιττὸν νὰ αὐξήσῃ τὰς γνώσεις του.

Ἀπεξενώθη σιγὰ-σιγὰ ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς ἐπιστήμης του καὶ ἢ ἀποξένωσις μετεδόθη εἰς πᾶν ὅ,τι ἄφορᾷ τὴν φιλολογίαν, ἐθνικὴν τε καὶ ξένην, καὶ εἰς πᾶν βιβλίον γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἡ βιβλιοθήκη του, ἣτις ἦτο ἀνέκαθεν μικρὰ καὶ πενιχρά, ἔμεινε τοιαύτη κερδίζουσα ἐτησίως τὸν κονιορτὸν τοῦ ἔτους. Ὅσα βιβλία ἦσαν ἄδετα, ἔμειναν ἄδετα καὶ ἄκοπα τὰ φύλλα τὰ δεμένα ἦσαν καλῶς δεμένα καὶ δὲν ἠνοίγοντο ποτὲ ὡς νὰ εἶχον διαπράξῃ κακούρημα καὶ καταδικασθῇ εἰς ἰσόδια δεσμά.

Ἐπαυσε λοιπὸν καὶ ὁ Μάρκος πᾶσαν μελέτην καὶ πᾶσαν ἀνάγνωσιν, περιορίσας τὴν μελέτην εἰς τὰ μέσα τοῦ χρηματισμοῦ, καὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἰς μόνας τὰς ἐφημερίδας. Δὲν ἠγόραζε πλέον κανὲν βιβλίον ἔστενοχωρεῖτο καὶ ἀπέφευγε πᾶσαν συζήτησιν περὶ ἐπιστημονικῶν ἢ φιλολογικῶν, καὶ δὲν προσήρχετο ποτὲ οὐδὲ εἰς τὰς διαλέξεις, δι' ὧν ἐπιφανεῖς ἡμέτεροι λόγιοι καὶ διάσημοι Γάλλοι Ἀκαδημαῖκοι διερχόμενοι ἐκ Κων/πόλεως ἐτίμων τὸ βῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Χλευαστικῶς πᾶσαν κίνησιν φιλολογικὴν ἀπεκάλει *ἐλαφρὰν φιλολογίαν*.

Ἀντὶ τῶν πνευματικῶν ἠθῶν, διὰ τὰς ὁποίας κατέστη ἀναίσθητος, προετίμα τὴν ἀργολογίαν ἐν τῷ καφενεῖῳ καὶ τὸ βίσι ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἔγεινε τύπος ἐπιστήμονος πάσχοντος βιβλιοφοβίαν.

IV

Ἡ νόσος τῆς βιβλιοφοβίας δὲν ἐπιπολάζει εἰς τοὺς ἀγγραμμάτους τόσον, ὅσον εἰς τοὺς ἐγγραμμάτους, καὶ ἐξ αὐτῶν εἰς ἐκείνους, οὔτινες ἀποκλειστικῶς τρέφονται μὲ ἐφημερίδας. Καὶ διεδόθη αὕτη καταπληκτικῶς μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τύπου, πλουτισθέντος διὰ φιλολογικῆς ὕλης ἐπιπολαίας καὶ ἐφημέρου.

Ἡ τοιαύτη πρόχειρος καὶ δωρεὰν παρεχομένη φιλολογία διηγη-

μάτων, άνεκδότων, χρονογραφημάτων και τών τοιούτων δέν διαφέρει ποσῶς ἀπό τούς δωρεάν διδομένους εἰς τὰ καφενεῖα μεζέδες, τούς ἀπαραιτήτους συνοδοὺς τῆς ὀρεκτικῆς μαστίχας. Κόπτει ἀσφαλῶς πᾶσαν ὄρεξιν διὰ τὰ βιβλία τὰ ἀπαρτίζοντα τὸ δεῖπνον τῆς φιλολογίας, και ὀδηγεῖ τούς καρθηβαριῶντας ἀπὸ τῆς μολυσμένης ἀτμοσφαίρας τοῦ καφενεῖου κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν ὕπνον, χωρὶς νὰ μετᾶσχωσι τῆς ρωστικῆς τραπέζης τῆς οἰκογενείας.

Τὸ δὲ χεῖριστον, ἢ νόσος αὐτῆ ἐθίζει τούς πάσχοντας εἰς τὴν ἐπιπολαιότητα τῶν γνώσεων· τούς κάμνει ν' ἀγαποῦν πάντοτε τὸ πρόχειρον, τὸ ἐφήμερον, τὸ παρόν, και νὰ περιφρονοῦν τὴν μελέτην, τὸ διαρκές, τὸ παρελθόν. Δέν θέλουν νὰ ξεύρουν τί εἶπαν αὐτοὶ ἢ ἄλλοι χθές, πῶς ἐσκέφθησαν προχθές· ἀλλ' ἐννοοῦν νὰ ζοῦν με τὰς ἐντυπώσεις τῆς στιγμῆς και με ὅ,τι ἀρπάξουν σήμερον ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας. Οὔτε θέλουν νὰ καταλάβουν ὅτι ὁ χρόνος σέβεται μόνον ὅ,τι γίνεται μετὰ μελέτης και διὰ πολλῆς δαπάνης χρόνου, τὸ λόγιον τοῦτέστι τοῦ Ζεῦξιδος, ὅταν κατηγορηθεῖς ὅτι ζωγραφεῖ βραδέως, ἀπήντησε: «Ὁμολογῶ ἐν πολλῷ χρόνῳ γράφειν· και γὰρ ἐς πολὺν».

Διὸ τὰ Ἡμερολόγια, ἀσχέτως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν των ἀξίαν, ἔχουν τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι ἀπαξ τοῦλάχιστον τοῦ ἔτους ἐπιβάλλονται ὡς φάρμακον εἰς τούς βιβλιοφύλους, και τούς ἀναγκάζουν νὰ λάβωσιν ἐπὶ τέλους ἀνὰ χεῖρας ἐν βιβλίον, νὰ τὸ ἀναγνώσουν ἡσυχως, και ἀφοῦ τὸ διεξέλθουν νὰ μὴ τὸ πετάξουν, ὡς πράττουν διὰ τὴν ἐφημερίδα των, ἀλλὰ νὰ τὸ φυλάξουν κάπου (ὄχι βέβαια ἐν βιβλιοθήκῃ, διότι δέν ἔχουν τοιοῦτον ἄχρηστον δι' αὐτοὺς ἐπιπλον), και νὰ τὸ ἀναγνώσουν ἐκ νέου, διὰ νὰ ἐντρυφήσουν καλλίτερα με ὅ,τι ὤραϊον, εὐφυές, χάριεν και ἐμβριθές ἢ διδακτικὸν ἡσθάνθη ἢ ψυχὴ των κατὰ τὴν πρώτην τροχάδην ἀνάγνωσιν. Διὸτι ἡ αἰσθητικὴ ἀπόλαυσις τοῦ καλοῦ εἰς πᾶν καλὸν ἔργον τέχνης πλαστικῆς, μουσικῆς ἢ λογογραφικῆς, εἶνε πληρεστέρα, ὅταν δις ἢ τρίς τὸ ἴδῃ τις, τὸ ἀκούσῃ ἢ τὸ ἀναγνώσῃ.

Ἐν Κων/πόλει

ΓΕΩΡΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΑΘΛΙΑ ΚΑΡΔΙΑ!

ΣΤΑ κεραμίδια ἐβρόντησεν ἐφέτος τὸ χαλάζι, μὰ ἦλθε ὁ Μάρτης κ' ἔφερε ταῖρι τὰ δυὸ πουλάκια, κ' ἀπ' τὴ φωλῆὰ ὀλοτρόγουρα τ' ἀγέρι ἀναγαλλιάζει ἀπὸ χελιδονίσματα και γλυκοτραγουδάκια.

Ἄθλια καρδιά, ποῦ σ' ἔδειρε τ' ὄρμητικὸ μπουρῖνι κ' ἐπρόσμενες τὴν Ἄνοιξιν με τὸ ζεφυρίσμα τῆς, τάχα τόσο ἐπίμονη ἢ ἐλπίδα σοῦ ἔχει μείνει ποῦ καρτερᾶς νάρθη ἢ χαρὰ και νᾶσαι ἐσὺ ἢ φωλῆὰ τῆς;

ΘΡ. ΖΑΪΟΠΟΥΛΟΣ